

Nap

augusztus

Észlelő	Vizu.+Fotó	Módszer	Műszer
Bozány Imre (Csitár)	4	v	10 T
Farkas László (Budapest)	21	v,r	10 L
Gyenizse Péter (Komlói)	1	v	8 L
Iskum József (Budapest)	4+3	pr,tá,r	10 L
Kókai István (Nagykanizsa)	12	pr	4,8 L
Kósa-Kiss Attila (Nagyszalonta,RO)	1	r	6,3 L
Mécs Miklós (Esztergom)	20	pr,r	10 L
Prehoffer Elemér (Budapest)	31	pr	8 L
Presits Péter (Budapest)	1	pr	5 L
Ravasz Bálint (Gyopárosfürdő)	1	pr	5 L
Szeiber Károly (Budapest)	19	pr,r	7,2 L
Varga Tibor (Bokod)	5	pr,r	6,3 L
Vincze Iván (Pécs)	1	pr	5 L

Észlelések száma: 121+3 Foltcsoport MDF: 3,6
Észlelt napok száma: 31 Fáklyaterület mdf: 3,7

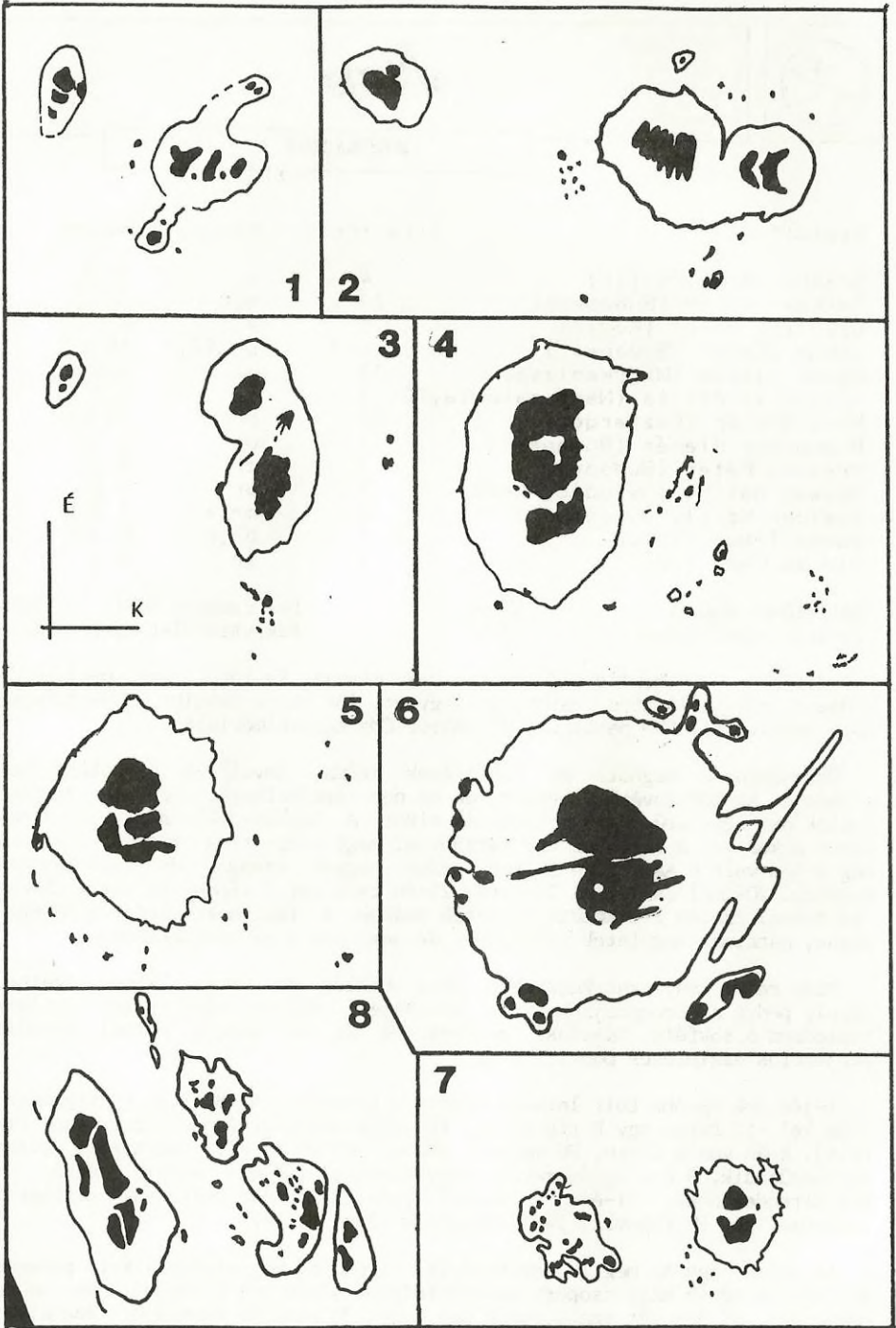
Rövidítések: v= vizuális módszer, r= részletrajz, f= fotó, pr= projekciós módszer, tá= táblázatos adatok, j= jegyzet, AA= aktív terület, MDF= átlagos napi gyakoriság, PU= penumbra, U= umbra, CM= centrálmeridián.

Örvedetesen megnőtt az észlelések száma, javult a részletrajzok minősége. Az MDF tovább csökkent, de ez nem érzékelhető, mert a látható foltok nem egyszerű szerkezetűek, és mikor a legkevesebb a csoportszám, éppen akkor van a korongon egy látványos, nagy csoport. A legtöbb csoport még 1-jén volt 8 AA-val, a foltok száma nagyon lassan, de folyamatosan csökken. 20-ától csak 2 AA látható, 25-én csak egy I típusú AA van a CM-en, -18 fokon. Ezután 2-3 között változik számuk. A fáklyaaktivitás mindvégig magas, hatalmas területek látszanak, de nem csak a peremvidékeken.

Szép részletrajzokat készített Mécs Miklós és Varga Tibor, Szeiber Károly pedig a korongrajzok terén jeleskedett. Sajnos elég sokat kellett kínlódnom a sokféle tájolósi rendszerrel és az óragép nélkül készült projekciós észlelések pontosításán.

1-jén sok apróbb folt látható szerte a korongon; A, B, I és C típusúak. 3-án kel -13 fokon egy D típusú AA, követője szabálytalan PU-ban van (1. rajz). 8-án van a CM-en, PU mérete ekkor 50 ezer km, szerkezete kissé egyszerűsödik. 9-ére ugrásszerűen megváltozik: a követő mérete megnő, az U-k átrendeződnek. 11-ére a követő folt feltűnően elfordul retrográd irányban, kb. 50 foknyit. 14-én nyugszik (2-3. rajz).

Az előző nagy AA még le sem fordult, 11-én már megjelenik a K-i peremen 15 fokon a másik nagy csoport vezető foltja. 12-én még C típusú, az umbra háromtagú, 17-ére két szabályos U van a kb. 70 ezer km átmérőjű, szabályos

vezető foltban. 17/18-án van a CM-en. 17-én már a követő foltokban is van kevés PU. 18-án 8 db észlelés készült, jól átfedve a napot. A követő folt ekkor kb. 40 ezer km-es, több kicsi U alkotja a PU szélénél. Reggel a vezető U-ját híd szeli ketté. 16:30-kor már nincs híd, U-szálak nyúlnak ki, az U nagyjából lepke alakú. Ennek É-i "szárnyában" egy kis, kerek, fehér foltot vett észre Gyenizse Péter 16:36-16:53 között, melyet Varga Tibor is jelez 16:33-16:45 között. Sajnos intenzitásáról senki sem számolt be. Megjelenése flerre utal. A 14:46-kor és 16:36-kor készült fotókon azonban egyaránt látható, így nem lehetett fler. (6. rajz)

19-én már ismét híd szeli ketté a szabályos U-t. 20-án a követő csaknem akkora, mint a vezető; szabálytalan, amőba alakú, sok kis U-val (7. rajz). 17:25-17:30 között a vezető U-ját átszelő keskeny híd a narancssárga fotoszféránál (horizonthoz közeli észlelés!) fényesebb, színe fehér (Iskum). 21-én az U ismét hármas, erősebb szálak láthatók a PU-ban. A követő a legérdekesebb, az umbrák nem kerek, hanem rengeteg csík és vonal alkotja őket (Mécs M., Varga T.). 23-ára a követő szakadozik, a vezető U több darabból áll. 24-én nyugszik (8. rajz).

Rajzok

1.	08.03.	16:52 UT	Mécs M.
2.	07.	16:32	Mécs M.
3.	11.	17:20	Mécs M.
4.	14.	7:54	Mécs M.
5.	16.	9:23	Mécs M.
6.	18.	16:36-16:53	Gyenizse P.
7.	20.	14:45	Varga T.
8.	23.	9:26	Mécs M.

Ezután mintha kimerült volna a Nap: csaknem inaktívvá vált. A hó végéig még látható öt db A, I és C típusú AA.

ISKUM JÓZSEF

Szabadszemes jelenségek

Bíbor naplemente

1991 júniusában a Fülöp-szigeteken kitört a Mount Pinatubo. Az erupció méreteit tekintve az egyik legnagyobb volt századunkban; mintegy 20 millió tonna kén-dioxidot és vulkáni hamut lövellt az atmoszférába. A vulkáni felhő hamarosan a sztratoszférába jutott, kb. 20 km-es magasságba. Ez jócskán felette van annak a légrétegnek, ahol az általunk megszokott időjárási jelenségek lejátszódnak. Az alacsony felhők 1 km körüli, a cirruszok 10 km-es magasságban vannak, és a legnagyobb viharok sem jutnak 15 km fölé. Az erős sztratoszféraszelek hihetetlen sebességgel oszlatták szét a vulkánikus felhőt, mely így egy-két hét elteltével a Föld több, távoli pontjáról is megfigyelhetővé vált.